

ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ НАУКОВІ СТУДІЇ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VIII Всеукраїнська
конференція здобувачів вищої освіти і молодих
учених**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»

*Кафедра філософських і соціологічних студій та
соціокультурних практик*

Співорганізатори:

Південно-Українське відділення
Соціологічної асоціації України
Національний університет «Одеська політехніка»
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»
Міжнародний університет

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**VIII Всеукраїнська конференція здобувачів
вищої освіти і молодих учених
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ
НАУКОВІ СТУДІЇ»
(17-19 листопада 2025 року)**

Одеса, 2025

УДК 001.895:005.8(082)
ББК 60я431

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
протокол № 7 від 09 грудня 2025 року*

Південноукраїнські наукові студії: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 17–19 листопада 2025 р.) / ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик; Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України, Нац. ун-т «Одеська політехніка», Нац. ун-т «Чернігівська політехніка», НТУ «Дніпровська політехніка», Міжнародний університет; відп. ред. та укладач: Петінова О. Б. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 336 с.

Рецензенти:

кандидатка філософських наук, доцентка, доцентка кафедри філософії, історії та політології
Національного університету «Одеська політехніка» *Наталія РИБКА*

кандидатка політичних наук, доцентка, доцентка кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін Міжнародного університету *Юлія МЕЛЬНИК*

У Збірнику матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Південноукраїнські наукові студії» представлено напрацювання учасників із різних регіонів України, об'єднаних спільною метою – осмислення сучасних наукових викликів та пошук інноваційних рішень у міждисциплінарному просторі. Конференція організована Державним закладом «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» за участю кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик, у співпраці з Південно-Українським відділенням Соціологічної асоціації України та провідними університетами країни – ЗВО-партнерами.

Матеріали збірника охоплюють широке коло тем, що відповідають актуальним потребам сучасного суспільства й науки. Серед них: трансформації українського соціуму, культурні та історичні процеси в контексті суспільно-політичних змін, філологічні студії в умовах цифровізації, розвиток креативних індустрій, філософія бізнесу та етичні виміри інновацій, екологічна філософія й концепції сталого розвитку, сучасні підходи до філософії здоров'я, інновації в освіті, проблеми політики та суспільного розвитку, а також виклики, пов'язані з критичним мисленням і логічною культурою XXI століття.

Збірник відображає високий рівень наукових досліджень молодих учених, сприяє розвитку міжвузівської наукової співпраці та формує простір для конструктивного діалогу між представниками різних освітніх і наукових галузей. Матеріали конференції можуть бути корисними для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, а також фахівців, що працюють у сфері соціальних, гуманітарних та освітніх наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

© ДЗ «ПНПУ імені К. Д. Ушинського», 2025

© Авторів матеріалів, 2025

Баранов Владислав

ВІД ЗАНЕПАДУ ТРАДИЦІЙНИХ ПАРТІЙ ДО ЦИФРОВОЇ
ДЕМОКРАТІЇ: ЩО ОЗНАЧАЄ КРИЗА ПРЕДСТАВНИЦТВА..... 307

***СЕКЦІЯ № 10. КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ ТА ФОРМАЛЬНА ЛОГІКА:
ВИКЛИКИ ХХІ СТОЛІТТЯ***

Марканич Надія

ЛОГІКА У ПРАВІ: СИЛОГІЗМ ЯК ОСНОВА ЮРИДИЧНИХ
ДОКАЗІВ..... 310

Галіборщ Микола, Сасенко Єлизавета

ЛОГІКА ТА СТРУКТУРА ПРАВОВОЇ КЛАСИФІКАЦІЇ
ЗАХИСТУ..... 312

Виходець Вадим, Кубишко Герман

ЮРИДИЧНА ЛОГІКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОДОЛАННЯ
ПРАВОВИХ КОЛІЗІЙ..... 315

Гладишев Олександр

ЛОГІЧНА КУЛЬТУРА ЮРИСТА: СУКУПНІСТЬ ТА
ЕЛЕМЕНТИ..... 318

Баркар Анастасія

ДЕФОЛТНА ЛОГІКА ЯК ІНСТРУМЕНТ МОДЕЛЮВАННЯ
МІРКУВАНЬ ЗА УМОВ НЕПОВНОЇ ІНФОРМАЦІЇ..... 321

Вальчук Іванна

ЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОКАЗІВ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ... 324

Білоус Станіслав

АРГУМЕНТИ СТОРІН У СУДДІ: ЛОГІЧНІ ПРИЙОМИ ТА
ПОМИЛКИ..... 326

Обиход Анастасія

ФОРМАЛІЗАЦІЯ ПРАВОВИХ НОРМ: МОЖЛИВІСТЬ ТА
ОБМЕЖЕНІСТЬ 329

Небога Сергій

ЛОГІКА І ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРАВІ (ШТУЧНИЙ
ІНТЕЛЕКТ)..... 333

європейської правової культури юридична логіка розглядається не лише як технічний інструмент, а як засіб формування критичного мислення, аргументації та пошуку істини. Це особливо актуально для юриспруденції, де точність і послідовність мислення мають вирішальне значення [4].

Отже, логіка і силогізм як її складова є невід’ємними елементами юридичної практики. Їх застосування забезпечує ефективний захист прав, справедливе судочинство та розвиток правової культури. Без цих інструментів правова діяльність втратила б свою об’єктивність, а суспільство – довіру до правосуддя.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Значення логіки для юристів. Реферат. Освіта.ua. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/logika/25245/>
2. Логіка: навчальний посібник. Radnuk.info. URL: <http://radnuk.info/pidrychnuku/logika/499-logica/10415-14.html>
3. Силогізми. LibreTexts Українська. URL: <https://ukrayinska.libretexts.org>
4. Мельник Ю. П. Роль юридичної логіки в контексті становлення європейської правової культури. *Наукові перспективи*. 2025. Вип. 1(55). Київ: Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління, Асоціація науковців України. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/issue/view/320/42020>

ГАЛІБОРЩ МИКОЛА, САЄНКО ЄЛИЗАВЕТА

здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності
262 «Правоохоронна діяльність»

Науковий керівник: **МЕЛЬНИК ЮЛІЯ**, кандидатка політичних наук,
доцентка кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін
Міжнародний університет, м. Одеса, Україна

ЛОГІКА ТА СТРУКТУРА ПРАВОВОЇ КЛАСИФІКАЦІЇ ЗАХИСТУ

Логіка та структура правової класифікації захисту становлять важливий елемент правової науки, адже вони дозволяють систематизувати різні форми й способи реалізації права на захист та забезпечити їх ефективне застосування у практиці. Під правовим захистом розуміють діяльність, спрямовану на визнання, відновлення або охорону порушеного, невизнаного чи оспорюваного права. Цей процес охоплює як матеріально-правовий, так і процесуально-правовий аспекти. Матеріальний аспект визначає, які саме дії або заходи можуть бути використані для усунення порушення права, тоді як процесуальний встановлює порядок, за яким ці дії повинні відбуватися. Саме

через таку двоєдину природу правовий захист має складну, але логічно впорядковану структуру, що піддається науковій класифікації [1].

Одним із ключових аспектів логіки правової класифікації є розмежування понять «форма захисту» та «спосіб (засіб) захисту». Форма захисту має процесуальний характер і відображає порядок реалізації захисних дій у межах певної процедури. Вона визначає, через який механізм – судовий, адміністративний чи інший – особа може реалізувати своє право на захист. Натомість спосіб або засіб захисту є категорією матеріального права і виражає конкретну юридичну дію, передбачену законом, яка безпосередньо спрямована на усунення наслідків порушення. Наприклад, цивільне законодавство України передбачає такі способи захисту, як визнання права власності, відшкодування збитків, визнання правочину недійсним, припинення дій, що порушують право, та інші. Таким чином, форма – це процедура, а спосіб – зміст захисної діяльності, і разом вони утворюють цілісний механізм реалізації права на захист [2].

Структура правової класифікації захисту базується на декількох взаємопов'язаних елементах, що відображають логічну послідовність цього процесу. Першим елементом виступає суб'єкт захисту – особа, орган чи інституція, уповноважені здійснювати відповідні дії. Це може бути як сам носій права (у випадку самозахисту), так і державні або міжнародні органи, що мають відповідну компетенцію. Другим елементом є форма захисту – порядок, у якому реалізуються дії щодо охорони або відновлення прав. Третім елементом є спосіб захисту – конкретні матеріально-правові засоби, якими досягається відновлення порушеного стану. Нарешті, четвертим елементом є об'єкт захисту, тобто саме право або законний інтерес, який підлягає відновленню чи охороні. Така структурна побудова дозволяє систематизувати правозахисну діяльність за логічним принципом: від суб'єкта – до мети та результату [2].

Класифікація форм захисту здійснюється за кількома критеріями, які відображають зміст і спрямованість захисних заходів. Один із найважливіших критеріїв – це суб'єкт, який здійснює захист. За цим показником виділяють державні, громадські та міжнародні форми захисту. Державна форма передбачає участь органів державної влади – судів, адміністративних органів, органів прокуратури. Громадська форма реалізується через професійні об'єднання, асоціації чи інші неурядові структури, які мають право представляти інтереси певних осіб або груп. Міжнародна форма, у свою чергу, охоплює механізми захисту прав, передбачені міжнародними договорами, зокрема Європейською конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод. Іншим важливим критерієм є характер процедури: за цим параметром виокремлюють судову (юрисдикційну) та неюрисдикційну форми. Судова форма передбачає звернення до суду, тоді як неюрисдикційна – це дії без

участі державних органів, наприклад, самозахист чи врегулювання спору шляхом переговорів [3].

Логіка побудови класифікації правового захисту передбачає рух від загального до конкретного. На найвищому рівні визначаються загальні принципи, такі як верховенство права, ефективність і доступність правового захисту. Далі виділяються загальні форми – судова, адміністративна, громадська, самозахист. Наступний рівень становлять спеціалізовані форми, що застосовуються в окремих галузях права, наприклад, трудовому чи господарському. І, нарешті, найнижчий рівень – це конкретні способи захисту, передбачені відповідними нормами матеріального права. Така багаторівнева система забезпечує не лише наукову впорядкованість, а й практичну ефективність механізмів правового захисту [4].

Принципи, що лежать в основі правової класифікації захисту, мають фундаментальне значення для її логічної побудови. Принцип юридичної визначеності забезпечує чіткість у розмежуванні понять «форма» і «спосіб» захисту, що є необхідною умовою правильного застосування законодавства. Принцип ефективності гарантує, що будь-яка форма захисту повинна реально сприяти відновленню порушеного права. Принцип доступності передбачає можливість реалізації права на захист незалежно від соціального статусу чи матеріального становища особи. А принцип пріоритету судового захисту закріплює суд як основний орган, здатний забезпечити всебічний і справедливий розгляд справи, при цьому визнаючи значення альтернативних і допоміжних форм [5].

Водночас у системі правового захисту існують певні проблеми, що потребують наукового осмислення та практичного вирішення. По-перше, у чинному законодавстві не завжди чітко визначено межі між формами та способами захисту, що ускладнює правозастосування. По-друге, альтернативні неюрисдикційні форми, зокрема медіація та самозахист, недостатньо розвинені або не мають належної правової регламентації. По-третє, судова форма захисту, попри свій базовий характер, часто стикається з проблемами тривалості розгляду справ, високих судових витрат і складності процедур. Нарешті, важливою проблемою залишається невідповідність між національними та міжнародними стандартами у сфері захисту прав, що потребує подальшої гармонізації законодавства [2].

Отже, логіка та структура правової класифікації захисту права полягають у послідовному поєднанні матеріальних і процесуальних аспектів, що разом утворюють цілісну систему правового впливу. Від правильного розуміння співвідношення між формою, способом і структурними елементами захисту залежить не лише ефективність правозастосування, а й рівень гарантування прав людини в державі. Така системність забезпечує стабільність правопорядку, підвищує довіру до правосуддя й утверджує

принцип верховенства права як наріжний камінь демократичної правової держави.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Желіховська Ю. В. Співвідношення та розмежування понять «охорона» та «захист». Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. 2015. № 13, т. 2. С. 18–21.
2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січ. 2003 р. № 435-IV: станом на 23 трав. 2020 р.
3. Борисова В. І. Цивільне право: у 2 т. / за ред. В. І. Борисової, І. В. Спасиво-Фатєєвої, В. Л. Яроцького). Т. 1. Київ: Юрінком Інтер, 2017. 768 с. Розд. 3: Юрисдикційна форма захисту суб'єктивних цивільних прав та інтересів.
4. Сидорчук Ю. М. Форми реалізації права на захист в українському праві: проблемні питання. Науково-інформаційний вісник. Право. 2013. № 8. С. 81–85.
5. Бринцев О. В. Кваліфікуючі ознаки поняття способу захисту права у контексті судової реформи. Право України. 2017. № 9. С. 45–52.

ВИХОДЕЦЬ ВАДИМ, КУБИШКО ГЕРМАН

здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
факультету права та економіки

Науковий керівник: **МЕЛЬНИК ЮЛІЯ**, кандидатка політичних наук,
доцентка кафедри мистецтвознавства та загальногуманітарних дисциплін
Міжнародний університет, м. Одеса, Україна

ЮРИДИЧНА ЛОГІКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОДОЛАННЯ ПРАВОВИХ КОЛІЗІЙ

Юридична логіка – це прикладний вид знань, що розглядає застосування загальної логіки в конкретній специфічній сфері людської діяльності – юриспруденції. Юридична логіка включає в себе всі положення науки логіки, демонструючи водночас їх особливості та значення для юридичної діяльності. Через те, що юридична логіка є галуззю практичної логіки та результатом взаємодії логіки й юриспруденції, в ній повинні не тільки співіснувати, а й взаємодіяти два напрями досліджень: від логіки до права (прикладна логіка) та від права до логіки (логогенез, протологіка) [6, с. 12].

Крім того, юридичну логіку можна визначити як науку про закономірності застосування логічних положень у правотворчості, правореалізації та юридичній науці. Логіка, під час взаємодії з правом, перетворюється у юридичну логіку, тим самим формує право, реалізує його і

Наукове видання

Південноукраїнські наукові студії: збірник матеріалів VIII Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 17–19 листопада 2025 р.) / ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кафедра філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик; Південно-Українське відділення Соціологічної асоціації України, Нац. ун-т «Одеська політехніка», Нац. ун-т «Чернігівська політехніка», НТУ «Дніпровська політехніка», Міжнародний університет; відп. ред. та укладач: Петінова О. Б. Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 336 с.